
MAGNUS NILSSON SVARAR DIREKT:

BISTERT BUDSKAP BRA

Senast jag blev anklagad för att resonera "uppgivet", var i en debatt om kärnkraft. Jag påpekade att det finns gränser för hur mycket energi man kan utvinna genom sol, vind och lövslybrasor. Den stjärnögda flickan invände inte i sak mot detta men ansåg att man inte bara kunde ge upp. Man måste ändå försöka eftersom det var en så viktig fråga.

Jag vill med detta säga att det här med positivt tänkande emellanåt inte är befogat. "Alla problem har minst två lösningar" är en fras som är helt felaktig. Många problem har inga lösningar alls, det är därför folk dör och civilisationer går under.

Även i mindre dramatiska sammanhang är det därför en viktig uppgift att identifiera de ambitioner och handlingsvägar som saknar förutsättningar att leda till framgång.

Försöket att bredda det moderata budskapet för att därigenom vinna fler väljare är en sådan ambition. Försöket är redan

gjort. På 70-talet. Det gick inte bra. Väljare som vill ha vänsterpolitik röstar nämligen inte på ett högerparti bara för att det håller sig med vänsterpolitik. Och väljare som vill ha högerpolitik känner ingen entusiasm för ett högerparti som håller sig med vänsterpolitik.

Utvecklas åt höger

Försöket är dessutom ännu inte avslutat. Moderaterna ligger faktiskt mycket, mycket nära den svenska socialdemokratiske mittfåran. Vi är i praktiken för samtliga transfereringssystem, i stort sett hela arbetsrätten utom i dess mest extrema former, vi ifrågasätter inte jordbrukssubventioner, ifrågasätter inte offentlig finansiering av barnomsorg och är i stort sett för offentliga bidrag till alla upptänkliga tidsfördriv. Detta är utgångspunkten från vilken Schlingman och Lindvall vill utveckla socialpolitiken. Hur då, undrar man? Det kan rimligen bara finnas två vägar: en vänsterut, det vill säga mer bidrag till fler saker, och en högerut det vill säga lägre bidrag till färre saker. För kännedom vill jag påpeka att det redan finns en tre, fyra bidragstagarpartier med

MAGNUS NILSSON är förlagsredaktör på *Timbro*.

betydligt högre trovärdighet. Om den moderata politiken skall utvecklas så är det radikalt åt höger.

Per Unckels vision om det moderata torget är inte alls kontroversiell. Tvärtom föreställer jag mig att den är tillkommen bara för att låta tilltalande. Men vad skall vi säga till folkpartisterna vars hjärtan blöder för de fyra miljarder världsmedborgare som lever under den svenska socialbidragsnormen? Eller till de centerpartister som är beredda att lämna regeringar för en brostumps skull och stänga av strömmen i världens mest elberoende land bara vi kan behålla de olönsamma lantbruken i eviga tider?

Skall vi tala om mer immateriella värden? "Sri Schlingman och Guru bodisathva Lindvall föreläser om hur jogaflygning bidrar till företagarklimatet" vore väl en schysst happening för höstens torgmöten?

Kan men vill inte

Konstigt nog är Schlingman och Lindvall pessimistiska när det gäller folks möjligheter att klara sig själva. Att säga att moderaterna bör vara ett parti som bejakar och belönar framåtanda, initiativkraft och egna ansträngningar anser de vara cyniskt och elitistiskt.

Här har vi helt olika uppfattning. Jag tror att de allra flesta kan klara sig själva. Däremot tror jag inte att folk alltid vill klara sig själva: vem vill inte ärva sina rika föräldrar hellre än att dra ihop pengarna för egen maskin? Vem vill inte bli försörjd av någon annan om man har möj-

lighet? Det är därför politiken måste vara tydligt utformad.

Om det är lättare att söka socialbidrag än att starta företag, lika lönsamt att stanna i den goa sängvärmern som att masa sig till jobbet, och lönsammare att skatteplanera än att producera får vi ett sorts samhälle.

Om det är lätt att starta företag men bidragen är små, svåra och olustiga att få, frånvaro är dyrt för den enskilde men arbete desto lönsammare, då får vi ett helt annorlunda samhälle. Valet mellan dessa två verkligheter för, med nödvändighet, med sig ett val mellan två olika visioner; ett val mellan två radikalt olika saker att säga till väljarna om man önskar tala sanning.

Detta är ett bistert budskap. Skälet till att hålla fast vid det är att det är rätt. Och min gissning är att budskapet kommer att bli alltmer tilltalande när motsättningarna skärps mellan dem som arbetar och betalar och dem som inte arbetar och får betalt.

Drabbar inte huvudfienden

För övrigt anser jag inte alls att allt är bra som det är. Mitt syfte var inte att utvärdera partiuniversum. Vad jag specifikt vände mig emot var just tron att man kan vinna nya väljare genom att bredda partiet åsiktsmässigt. I själva verket avvisade jag ju inte ens den föreställningen helt och hållet, men antog att en väljarmässigt framgångsrik breddning kunde gå ut över de andra borgerliga partierna snarare än huvudfienden socialdemokraterna.

Det problem vi brottas med är det som visas av de resultat Torsten Österman vid Arbetsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier fått fram (*Vitboken*, Tiden 1995). 65 procent ser moderaterna som "överhetens parti" och 38 procent ser partiet som ett "myndighetsmaktens parti". Det är ett betydligt värre problem än de 33 procenten för "hänsynslöshet".

Moderat överhet

Vi är ett parti som vill minska bidrag och offentlig sektor i ett land där dessa företeelser är nästan synonyma med "omtanke". Att vi får etiketten "hänsynslösa" av var tredje väljare är inte så konstigt.

Betydligt konstigare och mer oroande är det att ett parti som tror sig självt om en så grundläggande ambition kring småföretagande, avregleringar, frihet och rättssäkerhet uppfattas som representant för överhet och myndigheter. Av en betydande majoritet! Förklaringen är lika fantastisk som beklaglig.

En gång i tiden var arbetaren i under-

läge därför att hans utkomstmöjligheter förutsatte en arbetsgivare. Utan en gård, en gruva, ett bolags skog eller en kapitalägares maskin var hans arbete intet värt. Vägen till inflytande var politisk kamp genom socialdemokratin. Högern var för kapitalägaren, äganderätten var för kapitalägaren, polisen som skyddade ägandet var för kapitalägaren och kapitalägaren var överheten. Överheten hade slips och bil.

Slips och tjänstebil

I dag är den offentliganställda i underläge. Hennes utkomster förutsätter en arbetsgivare. Utan en kommun, ett landsting, ett statligt verk eller ett statligt företag, tror hon att hon kommer att bli arbetslös. Den stora paradoxen här är att situationen upplevs som om landstingsdirektörerna är överheten. Överheten har slips och tjänstebil. Och socialdemokraterna står fortfarande på arbetstagarnas sida.

Detta problem är helt oberoende av moderaternas profil när det gäller socialpolitik eller miljö.